

Helsingin seudun Sotaveteraani

Sotien 1939–1945 pääkaupunkiseudun perinneyhdistys ry:n jäsenlehti

I • 2024

Paikalle oli tänä vuonna päässyt 6 leskeä, joista vanhimmalla Hilja Katusella on ikää kunnioitettavat 101 vuotta. Lesket kiittivät Paula Penttilää joulukortilla. Ülle Noor sai runsaasti kiitoksia joululounaan järjestelyistä. Kuvassa edessä Hilja Katus, keskellä vasemmalta Kaisa Paas ja Evi Leismann ja takana vasemmalta Hilja Kaio, Ülle Noor ja Endla Rannaste

Joululounaalla Tallinnassa 11.12.2023

Oli suuri ilo ja kunnia saada kutsu Suomen-poikien leskien joululounaalle. Perinteinen leskien yhdistyksen järjestämä tapahtuma yhdistää sydämellisesti leskiä ja heidän kutsumiaan vieraita, nostaen pintaan myös suuria tunteita.

Saimme nauttia perinteisistä virolaisista jouluherkuista ja kuulla koskettavia tarinoita elämän iloista ja suruista.

Joululounaaseen liittyy perinteisesti myös lahjojen antamisen ja saamisen iloa. Joulupukki sai innostuneen

vastaanoton. Lahjoja jakaessaan pukki sai virolaisen tavan mukaisesti runoja, lauluja tai muiden taitojen esitelyä lahjojen saajilta. Saimme kaikki nauttia hienoista esityksistä. Upea virolainen laulun ja runouden perinne oli vahvasti läsnä leskien esityksissä.

Tänä vuonna lesket saivat myös erityisen lahjan Suomesta, kun Paula Penttilä lähetti leskille itse valmistamia hartiahuiveja. Veteraanasia on hänelle sydämen asia.

Viipurinlahdella 5.3.1940 haavoittuneen isän sotapolkuja kulkiessa, on

myös Suomenpoikien tarinoita ja kuvia tullut vastaan. Viipurinlahti ja Teikarsaari ovat Paulalle erityisen tärkeitä paikkoja. Niitä hän on tutkinut ja niissä käynyt sekä kuvannut paikkoja matkoillaan.

Tämä yhteinen hetki osoitti, että lahjojen saamisen ja antamisen ilon lisäksi, joulun odotus voi olla myös ihanien ihmisten kohtaamista, historiallisten tarinoiden jakamista sekä yhteisten perinteiden vaalimista.

Kirsi Voutilainen, Teksti ja kuva

Sisältö:

Joululounaalla Tallinnassa 11.12.2023	2
Pääkirjoitus	3
Perinneyhdistyksessä tapahtunutta	4–7
Helsingin Rintamaveteraanit perinneaikaan	8–9
Viljo Aronniemi sai tulikasteensa Teikar- saarella	10–14
Kaikkiällä oli lasin- palasia	14–15
Sirkka Peltolan kotiseutu jäi rajan taakse	16–17
Veteraanietuudet	18
Puolison ja leskijäsenten tukitoiminta	19
Sotien 1939–1945 pääkau- punkiseudun perinne- yhdistys ry	20–21
Veteraanien perintö koulu- opetuksessa	22
Vantaan perinnetoimikunta/ Vetres	23–25
Espoon Sotaveteraanit ry	26–29
Vänrikki Mielosen probleema	30
Muutoksia veteraani- etuuksiin 2024	31

Kansi- ja takasivun kuvat

Sanomatalossa on koko helmikuun ajan valokuva-
näyttely liittyen Helsingin
suurpommituksiin helmi-
kuussa 1944 – **Kolmen
yön ihme**. Kansikuvassa
etualalla 500 kg:n neuvos-
topommi, joita vihollinen
pääasiassa käytti.

PÄÄKIRJOITUS

Valmiina vahdinvaihtoon

Alkavana vuonna toteutetaan viimeiset valmistelut veteraanityön muutokses-
sa. Veteraanityön luonne muuttuu, kun tukityön rinnalla perinnetyö valtaa alaa.
Muistutan, että erottamaton osa veteraanityötä on aina ollut perinnetyö. Siitä
hyvä esimerkki on Ässä-rykmentin muistopatsas, joka paljastettiin lokakuun 13.
1940, siis noin puoli vuotta Talvisodan päättymisestä.

Tammenlehvän Perinneliiton kehittäminen etenee ja se on valmiina ottamaan
vastuun veteraanien tuki- ja perinnetyöstä vuoden 2025 alusta. Toki paljon on
vielä tehtävää.

Valtiovalta osoitti asian tärkeyden ja otti myös vastuuta veteraaniperinnetyöstä
esittäen puolustusministeriön Tammenlehvän Perinneliittoa ohjaavaksi ja resur-
soivaksi tahoksi (Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2023:3). Tammenlehvän
Perinneliitolla olisi valtakunnallinen päävastuu veteraaniperinnetyön toteuttami-
sessa puolustusministeriön hallinnon alaisuudessa.

Tammenlehvän Perinneliiton alueellisten perinneyhdistysten verkosto on jo
koko maan kattava. Se korvaa veteraanijärjestöjen piiriorganisaation. Perinneyh-
distykset jatkavat alueellaan veteraanien tukityötä ja vastaavat veteraaniperin-
netyöstä. Tammenlehvän Perinneliitto ottanee alueellisten perinneyhdistysten
verkoston ohjaukseen kuluvan vuoden aikana ja kutsuu ne liiton jäseniksi. Tämä
tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kaikki perinneyhdistyksen jäsenpalvelut hoitu-
vat vuonna 2025 Tammenlehvän Perinneliitosta. Pääkaupunkiseudulla ei muutos
vaikuta perinneyhdistyksen toimintaan.

Perinneportaali, *sotiemmeperinne.fi* -sivusto, julkaistiin 6.12.2022. Siinä on
mukana tällä hetkellä 13 perinneyhdistystä. Tavoitteena on, että sivusto elää kan-
sallisena muistina vuoden 1939–1945 sotien miehistä ja naisista, Tammenlehvän
sukupolvesta. Pääkaupunkiseudulla on omat sivut portaalissa.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 80 vuotta jatkosodan loppumisesta. Vuosi 1944
on myös teemasivustona perinneportaalissa. Vuosi aloitetaan Helsingin suurpom-
mitusten muistamisen sarjalla sekä verkossa että tapahtumina. Siinä kunnioite-
taan Helsingin ilmapuolustuksen strategista torjuntavoittoa helmikuussa 1944.

Tammenlehvän Perinneliitto toimii veteraanien tukityön ainoana kolmannen
sektorin toimijana vuodesta 2025 alkaen, kun veteraanijärjestöt lopettavat toi-
mintansa. Veteraanityön ytimessä on aina ollut veteraaneista, heidän puolisois-
taan ja leskistään huolehtiminen. Se hoidetaan kunnialla loppuun asti.

Pääkaupunkiseudulla on meidän edelleen syytä huolehtia, että tutut oman
alueemme veteraanit, puoliset ja lesket saavat heille kuuluvan huolenpidon. Mis-
sään vaiheessa emme heitä jätä.

Työ siis jatkuu, mutta veteraanityö muuttuu huolenpidon vähenemisen myötä
perinnetyöksi. Veteraanityön vastuunkantajat ovat hoitaneet oman vahtivuoronsa
hienosti. Vahtivuoron vaihtuessa perinnetyö tarvitsee omat vastuunkantajat. Ehkä
katseet kääntyvät nuorempiin sukupolviin. Asian arvokkuuden he kyllä oivaltavat.

Hyvää alkanutta vuotta 2024

Petteri Rokka

Perinneyhdistyksen hallituksen jäsen

Perinneyhdistyksessä tapahtunutta

Sotien 1939–1945
pääkaupunkiseudun
veteraaniperinteen
alueneuvottelukunnan
puheenjohtaja
vaihtui neuvottelukun-
nan syyskokouksessa
21.11.2023.

Aarne Krogerus (Etelä-
Suomen Kiltapiiri ry)
luovutti puheenjohta-
juuden Nina Schleife-
rille (Vapaussotiemme
Helsingin Seudun
perinneyhdistys ry).

Itsenäisyyspäivän varuskunnan sepeleenlaskutilaisuudessa Hietaniemessä 6.12.2023 veteraanien- ja maanpuolustusjärjestöjen sepeleen laskivat vasemmalta Markko Nikkanen (Helsingin Seudun Reserviläispiiri), Juhani Kivelä (perinneyhdistys) ja Ville Kaarnakari (Helsingin Rauhanturvaajat)

Perinneyhdistyksen ja Viipurin Lauluveikkojen perinteistä itsenäisyyspäivän aaton kirkkojuhlaa vietettiin 5.12.2023 Tempeliaukion kirkossa. Täpötäysi kirkkosali sai nauttia Lauluveikkojen ja Puolustusvoimien varusmiessoittokunnan sykähdyttävistä musiikkiesityksistä.

Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin piiri ja perinneyhdistys järjestivät yhteistyössä jäsentensä joulujuhlan 11.12.2023. Hyvä musiikki, maittava jouluateria ja hyvät ystävät takasivat onnistuneen illan ja johdattivat Joulun odotukseen.

Puolustusministeri Antti Häkkinen oli kutsunut sotaveteraaneja lounaalle 21.12.2024. Kuvassa vasemmalta perinneyhdistyksen jäsenet Tuovi Toivonen, Veikko Ilmasti, Monika Ilmasti, Anja Ollonqvist ja Markus Ollonqvist. Kuva Elise Hietanen.

Perinneyhdistyksen hallituksen kokouksessa 30.1.2024 hallituksen varapuheenjohtaja Matti Passi (vasemmalla) luovutti Sotaveteraaniliiton kultaisen ansiomerkin hallituksen ja perinneyhdistyksen puheenjohtaja Vesa Sundqvistille.

HELSINGIN RINTAMAVETERAANIT SIIRTYIVÄT PERINNEAIKAAN

Päätöskokous ja päivällinen kokosivat yhteen hyvän joukon helsinkiläisiä Rintamaveteraaniliiton jäseniä. Pääpöydässä oikealta veteraani Kirsti Nurminen, liiton puheenjohtaja, ministeri Matti Louekoski, veteraani Harri von Bonsdorff, rouva Kerttu von Bonsdorff, liiton pitkäaikainen toiminnanjohtaja Reino Toivio ja Helsingin osaston sihteeri Kirsi Nyman. Vasemmalta liittovaltuuston puheenjohtaja, kenraali Olli Nepponen, pääkaupunkiseudun perinnejärjestön toiminnanjohtaja Rauno Loukkola ja Helsingin osaston puheenjohtaja, kanslianeuvos Kari T. Ahonen. Kuva Tero Tuomisto.

Itsenäisyyspäivän edellä joulukuun neljäntenä 2023 piti Helsingin Rintamaveteraanit ry toisen lopettamiskokouksensa Folkhälsanin tiloissa Taka-Töölössä Mannerheimintien varrella. Siirtyminen perinneaikaan alkoi vuodenvaihteessa toden teolla.

Lopettamiskokous sujui talon auditoriossa ensimmäisen tavoin mutkattomasti ja yksituumaisesti puheenjohtaja Kari T. Ahosen johtaessa puhetta ja sihteeri Kirsi Nymanin tallentaessa päätökset pöytäkirjaan. Kokouksen lopulla allekirjoittanut kuvaili vielä lyhyesti liiton järjestötoiminnan vaiheita pääkaupungissa.

Helsingiläisillä oli keskeinen rooli jo siinä vaiheessa, kun uutta veteraaniliittoa suunniteltiin kuusi vuosikymmentä sitten. Ensimmäinen pohjustava keskustelutilaisuus pidettiin Kalliossa, Karhupuiston kahviossa 25.1.1964. Kun Rintamaveteraaniliitto (nykynimi vuodelta 1999)

sitten perustettiin 5.4.1964 Helsingin suomalaisella kaupakorkeakoululla, kuuluivat helsinkiläiset jäsenet aluksi suoraan liittoon. Oma Helsingin osasto perustettiin vasta runsasta puolta vuotta myöhemmin 29.1.1965. Pian aloitti monta muutakin osastoa pääkaupungin eri puolilla.

Syyskuusta 1967 alkaen helsinkiläiset rintamamiehet kuuluivat uuteen Uudenmaan piiriin. Oma Helsingin piiri perustettiin talvisodan päättymispäivänä 13.3.1970. Laajimmillaan piirissä oli kahdeksan rintamaveteraaniosastoa, joissa lienee ollut laajimmillaan 1980-luvun alussa noin 3000 jäsentä, kaikki tunnuksen omaavia. Pääkaupungin rintamaveteraaniosastot lopettivat viime vuosikymmenellä yksi kerrallaan toimintansa, ja lopulta vuonna 2019 kaikki jäsenet, veteraanit ja kannattajat, koottiin yhteen osastoon. Se toimi samalla piiriyhdistyksenä. Lopettamisvaiheessa kaikki kiertyi tavallaan alkupisteeseen.

Kokouksessa oli aistittavissa pientä haikeutta tutun järjestöllisen yhteyden päättyessä, mutta toisaalta mielenkiintoa lisäsi tuleva pääkaupunkiseudun yhteinen perinnetoiminta. Mitä kaikkea se sisältäisikään.

Tavanomaisten kokouskahvien sijaan rintamaveteraanien Helsingin osasto tarjosi kokousväelle päivällisen, olihan hetki sen arvoinen. Liiton puheenjohtaja, Helsingin osaston jäsen, ministeri Matti Louekoski esitti aterian yhteydessä liiton tervehdyksen ja muisteli omia vuosiaan veteraaniasioiden parissa. Hän kertoi havainneensa nuorena kansanedustajana omakohtaisesti, vanhempia edustajia kuunnellessaan, miten voimakas merkitys sodassa olleille tuo yhteinen kokemus oli, sekä miten tärkeää ja tarpeellista oli veteraanitoiminta.

Kovin suuresta haikeudesta ei tuntunut olevan merkkiä Folkhälsanin keittiön antimien äärellä. Vilkas puheensorina vallitsi. Ja kun aterian jälkeen musiikkineuvos Seppo Hovi tarjosi pianonsoiton ja tarinoinnin myötä oman ohjelmallisen, suorastaan hykerryttävän kuvauksensa Suomen kansan vaiheista 1930-luvulta lähes nykypäivään saakka, ei suosionosoituksilla tuntunut olevan rajoja. Virkistynein, iloisin mielin voitiin lopettamistilaisuudesta lähteä kohti kotia ja tulevaa, yhteistä perinneaikaa.

Teksti Tero Tuomisto

Kirjoittaja on ollut vuodesta 1978 eri tehtävissä Rintamaveteraaniliitossa ja myös pääkaupungin veteraanitoiminnassa

Puheenjohtaja Matti Louekoski kuvaili muun muassa mitä pitkäjänteinen edunvalvontatyö veteraanien hyväksi on yhdistystoiminnalta vaatinut. Hän onnittelee myös Tero Tuomistoa 6.12.2023 myönnetystä 4. luokan Vapaudenrististä (luovutettiin hänelle jo 4.12.2023) Kuva Rauno Loukkola.

Helsingin Rintamaveteraanit ry:n puheenjohtaja Kari T. Ahonen pohti tervetulosanoissaan veteraanijärjestöjen aikaansaannoksia

Kivisin pelto kynnettäväksi oli valtionapujen saaminen. Jokainen lisäetuus edellytti muutoksen lainsäädäntöön ja lisärahaa talousarvioon. Järjestöjen sitkeä työ tuotti kuitenkin vähitellen tuloksia. Varsinkin sen jälkeen, kun saimme pysyvästi eduskuntaryhmien puheenjohtajat veteraanien puolelle.

Tuorein esimerkki tästä on, että eduskuntaryhmät tekivät juuri äsken yhteisen laki-aloitteen rintamalisän korottamisesta 1. toukokuuta 2024 alkaen 138 eurosta 200 euroon kuukaudessa. 45 prosentin korotus on hyvä saavutus tilanteessa, jossa jokseenkin kaikki valittavat määrärahojen alenemisesta.

Pääosa valtion tuesta tulee kotiin tuotavina palveluina ja kuntoutuspalveluina, jotka viime vuonna olivat Helsingissä veteraania kohden keskimäärin yli 30.000 €. Koska kotiin tuotavat palvelut rahoitetaan valtion arviomäärärahalta, rahan loppumista ei tarvitse pelätä, vaikka palveluita pitäisi yksilöllisen tarvekartoituksen perusteella lisätä tai ne tulisivat maksamaan aikaisempaa enemmän.

Kansalaisilta saaduilla keräysvaroilla on voitu korvata veteraanien, mutta myös valtionapujen ulkopuolelle jääneiden puolisoitten ja leskien toteutuneita kustannuksia. Veteraanirahaa keräävä varusmies on tuttu ja mieluisa näky suomalaisille.

Veteraanijärjestöjen työ on tehty. Viestikapula veteraaniasioiden hoidossa on siirretty järjestöjen yhdessä perustamalle Tammenlehvän perinnetoimintalle ja alueellisille perinneyhdistyksille.

Viljo Aronniemi sai tulikasteensa Teikarsaassa

Sotaveteraani, Teikarin taistelija Viljo Aronniemi syntyi Viipurissa. Tänäpä 98-vuotias Viljo asuu Kustaankartanon palvelukeskuksessa. Vuosina 2004–2005, ollessaan 80-vuotias, hän muisteli elämänsä vaiheita, joiden perusteella syntyi kattavat muistelmat. Tämä kirjoitus perustuu näihin muistelmiin.

Nuoruusvuoteni

”Synnyin Viipurissa 23.04.1925. Äitini Olga kuoli, kun olin kolme vuotta vanha. Äidin sukulaiset asuivat Viipurinlahdella Teikarin saarella. Äidin kuoltua jäimme sisarieni kanssa isoäidin hoitoon. Vietin lapsuuteni saarella ja kävin siellä myös kansakoulun. Saari tuli minulle tutuksi ja se tarjosi nuorille paljon vaihtoehtoja erilaisiin liikunnallisiin harrastuksiin.

Perheemme muutti 1937 Ensoon isän töiden perässä. Aloitin yhteiskoulun. Kesä meni isoäidin hoivissa Teikarissa. Isäni osallistui suojelukunnan toimintaan ja minä sen poikaosastoon. Kuuluin myös Enson kisailijoihin. Kun talvisota syttyi 1939, olin 14-vuotias. Perheemme muutti Sulkavalle evakkoon. Teikarin asukkaat evakuoitiin keväällä 1940 ja venäläiset valtasivat Teikarin. Syksyllä 1940 muutimme Vainikkalaan.

Maailman poliittinen tilanne kiristyi 1941. Sotatoimet etenivät suomalaisten kannalta suotuisasti ja Viipuri vallattiin elokuussa takaisin. Isästäni tuli Viipurin aseman komennusesimies ja minä pääsin isäni mukana Viipuriin asemapäällikön juoksupojaksi. Viipuri alkoi hiljalleen elpyä ja junat toivat evakkoja takaisin.

Pääsin ripille Viipurin saksalaisessa kirkossa keväällä 1942. Isä vuokrasi Uuraasta omakotitalon ja perheemme

Teikarsaaren kansakoulun oppilaat ja opettaja Aune Nurminen keväällä 1936. Viljo kolmannessa rivissä toinen vasemmalta. Samassa kuvassa myös Viljon sisarukset Elvi ja Teuvo. Kuva Viljo Aronniemen kotiarkisto.

muutti sinne Vainikkalasta. Teikarilaiset palasivat takaisin saarelleen. Kansakoulu oli tuhoutunut. Venäläisten jäljiltä taloissa oli imelän ”puuterin” tuoksu. He olivat lähteneet vauhdilla.

Nuorukaisena sotaan

Kesällä 1942 pyrin Sortavalan kansakoulunopettajaseminaariin, johon minut hyväksyttiin. Kun sain kutsuntamääräyksen, seminaari sai jäädä. Minut määrättiin astumaan palvelukseen 12.3.1943 rannikkotykistöön. Olin silloin vielä 17-vuotias.

Alokasaika Mustamaalla kesti kolme kuukautta. Meille annettiin koulutus kuusituumaisille Canet -tykeille. Saimme lisäksi jalkaväkikoulutusta. Kesäkuun lopussa komppania siirrettiin Koiviston saarille Saarenpään linnakkeelle saamaan erikoiskoulutusta. Minusta tuli tykin etäisyyslaskija. Maastajuoksussa ja muissa sotilaskil-

pailuissa sijoituin aina viiden parhaan joukkoon.

Kesäaamuna 1943 sain pikasiirron taistelulähetiksi. Esikunnassa oli kolme taistelulähetettä, jotka oli valittu pääsääntöisesti urheilusuoritusten perusteella. Taistelulähetin tehtävinä esikunnassa oli viedä henkilökohtaiset käskyt ja määräykset perille eri yksiköiden komentajille ja avustaa esikuntaa. Pitkillä etäisyyksillä käytimme polkupyörää.

Alkuvuosi 1944 meni linnakkeella normaaleissa askareissa ja valmisteluissa. Neuvostoliiton suurhyökkäys alkoi 9.6. ja käynnisti sotatoimet myös linnakkeilla. Saarenpään raskaat 10” patterit ampuivat sulkutulta Inon ja Seivästön suuntaan ja Lavan saaren vesillä liikkuvia vihollisaluksia. Venäläiset etenivät Kannaksella niin nopeasti, että Rannikkotykistörykmentti 2 ns. keltainen rykmentti

joutui vetäytymään Koiviston saarille, jotta ei jäisi mottiin. Rykmentin esikunta asetui Tiurinsaaren itärannalle, joka oli myös minun sijoituspaikkani. Suurin yksittäinen tappio saarella oli Saarenpään 10” tykin saama täysosuma, jossa koko tykin 30 hengen miehistö menehtyi. Vihollisen jatkaessa etenemistään jäivät Koiviston saaret mottiin. Vihollinen yritti maihinnousua Saarenpään, mutta epäonnistui. Maihinnousu tapahtui kuitenkin, mutta Piisaaren pohjoispäässä. Huomattavaa oli, että Viipuri oli vallattu jo 20.6. ja me olimme yhä Koiviston saarilla.

Linnakkeiston evakuointia ryhdyttiin kiireesti suunnittelemaan. Tykit piti räjäyttää 23.6. kello 24.00. Sotilaiden tuli siirtyä Tiurin saaren länsirannan satamaan evakuointia varten. Evakuointi suoritettiin saksalaisilla miehistönkuljetuslautoilla. Lastaus

alkoi yöllä 03.00. Lautat olivat niin täynnä, että istumaan ei mahtunut. Venäläiset eivät häirinneet evakuointia, sillä heillä oli juuri samaan aikaan alkanut hyökkäys toisaalla Itä-Karjalassa ja heidän huomionsa oli siellä. Maihinnousualukset rantautuivat eri satamiin mantereelle juhannuspäivän aamuna. Teikarin saarella oli tässä vaiheessa vain joukkueen verran suomalaisia ja saari oli kokonaan linnoittamaton.

Teikarin taisteluissa tulikaste

Teikarissa käytiin merkittävät taistelut 1.-6.7.1944, joihin minäkin jouduin osallistumaan taisteluiden loppuvaiheessa. Olin saanut aitiopaikalta seurata Teikarin taisteluja ja joukkojen kuljetuksia saareen ja sieltä pois Vilaniemen harjulta ja rannasta. Se oli raskasta katseltavaa.

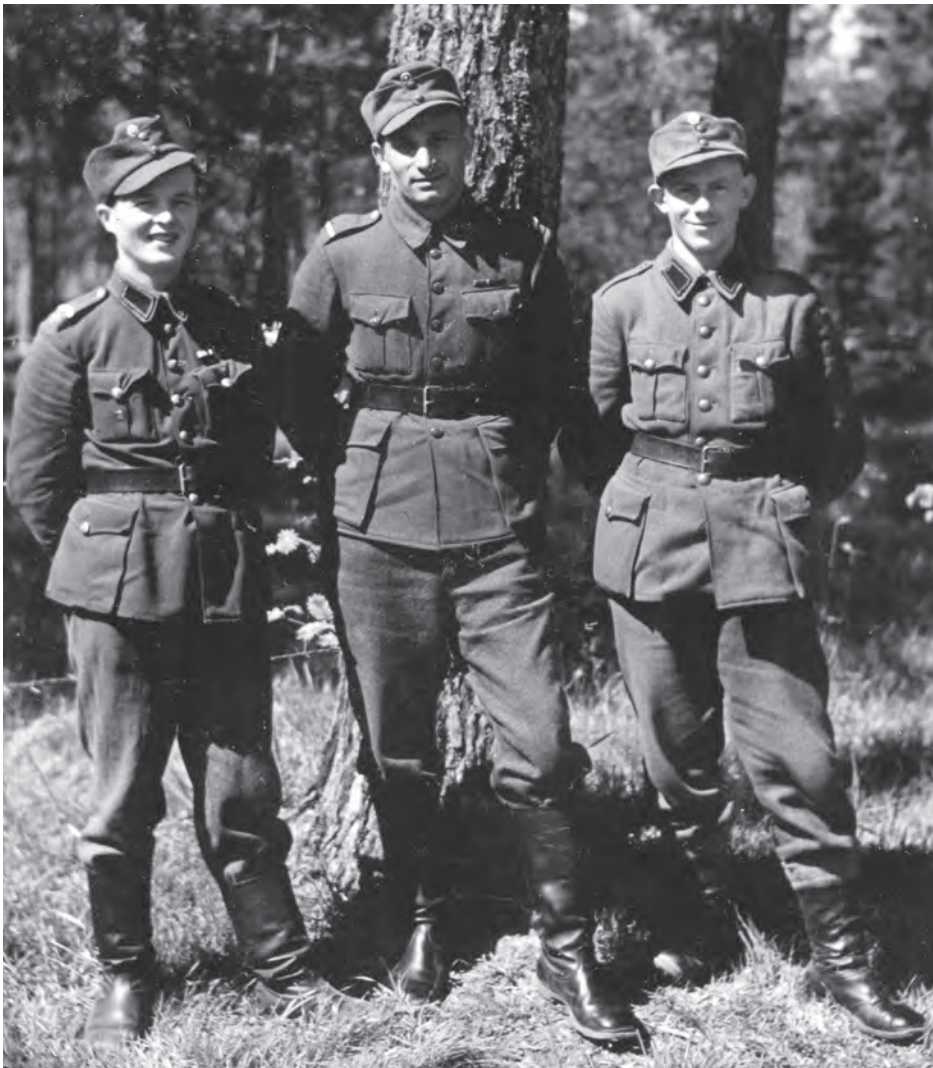
Saareen kuljetettiin nuoria reippai-

ta sotilaita ja paluu kuljetuksina tuli kaatuneita, haavoittuneita ja vankeja. Ilmapommitukset ja tykistön keskitykset olivat arkea saarella. Osastoni valmistautui kuljetukseen Teikarsaaren heinäkuun neljännen päivän aamuna. Osaston kaikki miehet oli varustettu Suomi-konepistooleilla, leipälaukulla, jossa näkkileipää ja vesipullolla. Veneet lähtivät saarien suojassa kohti Teikarsaarta. Venäjän ilmavoimat häiritsivät hieman kuljetusta. Rantautuminen saarelle tapahtui Pitkäniemen kärjen molemmille rannoille nopeassa tempossa. Meitä kohtasi karmaiseva näky, metsän reunassa makasi kaatuneita, haavoittuneita ja joukko vangiksi saatuja venäläisiä, suomalaisten lääkintämiesten ja vartioiden lisäksi. Saarella leijui savun tuoksu. Tilanne tuntui pöyryttävältä ja sisälläni kävi tunne, onko tämä viimeinen reissu kotisaarelle.

Saimme hyökkäyskäsken. Etenimme avojoonossa. 3. joukkue määrättiin tuhoamaan itärannan eteläniemeen sillanpääaseman muodostamaa venäläistä tukikohtaa. Vastahyökkäys lähti käyntiin Luotsilan talon pelloilta. Kylän kaikki talot tien molemmilta puolilta olivat jo tuhoutuneet. Tilanne saarella oli melkoisen sekava. Suomalaisia etelässä, itärannalla ja länsirannalla. Oli siinä saaren komentajalla majuri Myntillä täysi työ pysyä tilanteen tasalla, kun viestiyhteydetkään eivät aina toimineet. Kapteeni Valkaman komppania oli Mälikallion maastossa. Kun 3.-joukkue oli selvittänyt tilanteen itäniemessä, valmistautui Salomaan komppanian muu osa vastahyökkäykseen. Teimme vastahyökkäyksen alueelle. Tulivoimaa oli tarpeeksi, joten alue saatiin suomalaisten haltuun. Kaikki venäläiset tuhottiin tai otettiin vangiksi. Omat tappiot olivat vähäiset. Sain tulikasteeni tässä taistelussa. Rantavartio järjestettiin ja muut siirtyivät taustalle lepoon ja nauttimaan eväitään.

Taistelut kiihtyvät

Heinäkuun viidennen päivän aamu alkoi melkoisella rytinällä. Venäläiset moukaroivat tykistöllään ja ilmapommituksilla kaikkia rantoja. Moukarointi oli niin valtavaa, että rantavarti-

Majuri Strandin taistelulähetit Koivistolla. Kuva Viljo Aronniemen kotiarkisto.

Kapteeni Fridellin komppania lähdössä Teikarin taisteluun. Teikarsaari 2.7.1944. Sa-kuva.

ossa olleiden miesten oli vetäydyttävä tuli-iskujen alta vähän kauemmaksi. Samanaikaisesti vihollisen maihinnousualukset lähestyivät saaren rantaan neljästä kohdasta. Länsirannalta tehty voimakas maihinnousu Ruonan kohdalta uhkasi jättää meidät mottiin eteläniemessä. Tässä vaikeassa tilanteessa majuri Myntti antoi käskyn irrottautua Karjanurmen eteläpuolella olevasta saaren osasta. Koska itärannalla oli myös noustu voimalla maihin, oli tilanne vähintäänkin katastrofaalinen. Yleinen ymmärrys oli, että vastarinta on toivotonta näissä oloissa. Joukot perääntyivät järjestyksessä viivytystaisteluja käyden suunnitellulle viimeiselle puolustuslinjalle, joka oli poikkisaaren Kiuskerin kohdalta. Parhaat voimat oli jätetty viivytystaisteluihin ja valmistelemaan ”viimeistä”-linjaa. Suuret pommikuopat, palaneet talot, kaatuneet puut ja konetuliaseiden tuli sekä tykistön keskitykset ja maataistelukoneiden tulitukset ja pommitukset saivat monet sotilaat menettämään hermonsansa. Minäkin kuvittelin päivän olevan viimeisen. Muistelin raamatun psalmia ”Kun Herra on minun kanssani ei minulta mitään puutu, viheriäisellä niityllä hän antaa minun levätä virvoittavien lähteiden tykönä...”. Tämän olen oppinut Teikarsaaren kansakoulussa

1936. Tämä psalmi rauhoitti minua ja olin tosiasioista tietoinen.

Irtautuminen uimalla

Miehiä ryhmitettiin ketjuun viimeiseen puolustuslinjaan. Haavoittuneita ja väsyneitä taistelijoita kuljetettiin pois saaresta. Venäläiset kokosivat voimiaan viimeiseen hyökkäykseen. Saimme käskyn, että uimataitoiset taistelijat voivat yrittää pelastautua saaresta uimalla, jotta uimataidotto-

mat pääsisivät mahdollisessa moottorivenekuljetuksessa mantereelle. Juoksin kiireesti harjannetta pitkin, heitin leipälaukun menemään, irrotin konepistoolin lippaan ja heitin konepistoolin ja lippaan mereen. Heitin saappaat, sarkahousut sekä kenttäpuuseron rannalle ja syöksyin vauhdilla mereen. Koetin rauhoittaa itseäni. Uinti ei ollut helppoa, kun vihollisen tykistö ja koneet tulittivat uimareita. Pommin osuessa lähelle se vaikutti kuin olisi puukolla pistänyt. Rantauduin Vuolansaareen kuten monet muutkin uimarit. Teikarista kuului taistelun jylinä ja lentokoneet pörräsivät yläpuolella. Jatkoin uintia Santasaarta kohti, jossa oli saksalaismiehitys. Noustuani maihin saksalaiset antoivat minulle kuivan vaatekerran. Ilmoittauduin majuri Tulikouralle, joka hymyili ja totesi ”Poika sinä selvisit. Mene nyt lepäämään raskaiden kokemusten jälkeen. Palataan huomenna asiaan, kun rantapuolustus suunnitellaan uusiksi.”

Teikarin saaren taistelut olivat vaatineet kovan uhrin. Rauha ilmoitettiin 4.9.1944 ja yksiköitä kiellettiin avaimasta tulta muuta kuin itsepuolustukseksi.

Vielä varusmiespalvelukseen

Syksyllä sain vielä komennuksen Helsinkiin. Minun piti ilmoittautua

Viljo pitämässä puhetta Mäkikalliolla muistomerkin paljastustilaisuudessa. Laatassa on teksti ”Kunnianosoitus urheilulle Teikarin taistelijoille 1940-1944, aseveljet ja asukkaat”. Kuva Viljo Aronniemen kotiarkisto.

Viljo oli Helsingin sotaveteraanikuoron perustajajäsen (1987) ja lauloi kuorossa viimeiseen esiintymiseen asti TempPELLIAUKION kirkossa 5.12.2019. Kuoron vahvuus oli suuremmillaan yli 100 laulajaa. Enää elossa on kaksi. Viljon, kuvassa neljäs vasemmalta, lisäksi Esko Mälkki, kuvassa toinen oikealta. Kato on ollut kova.

Suomenlinnassa aliupseerikoulussa. Se sijaitsi Isosaaren linnakkeella. Minun ja 1925 alkupuolella syntyneiden varusmiespalvelus alkoi siis vasta sodan päättyttyä 1.1.1945.

Aliupseerikoulun jälkeen minut komennettiin Mustamaan linnakkeelle. Tehtäväni oli toimia ilma- ja merivalvontatornin vastaavana ja linnakkeen urheilualiupseerina. Mustamaalta, jossa ruotuväkeni alkoi 13.3.1943 pääsin siviiliin 1.7.1945. Varusmiespalvelukseni oli kestänyt 6 kuukautta ja rintamapalvelukseni vuoden, 5 kuukautta ja kahdeksan päivää. Kotiuttamisrahaa sain 46 markkaa eikä työpaikasta ollut tietoa.

Sodan jälkeen elämän suuntaa etsimässä

Sodan jälkeen tulevaisuus mietitytti ja etenkin toimeentulo ja miten mahdollisen tulevan perheen elättäisi. Pitäjänmäeltä Strömbergin tehtaalta löytyi oppilaspaikka sähköasentajalle. Samaan aikaan ilmoitauduin Ammattienedistämislaitokselle sähköopin peruskurssille. Myös urheiluharrastukset jatkuivat ja niissä tuli myös menestystä

Viipurin Urheilijoissa. Strömbergilla ura eteni puhelinalan tehtäviin.

Mielenkiintoni puhelinkeskustointoihin kasvoi ja siirryin Helsingin Puhelinyhdistykselle Kasarminkadulle hyvin suosituksiin. Opiskelu jatkui myös Ammattienedistämislaitoksella puhelintekniikan iltakursseilla ja suoritin puhelinalan alemman ammattitutkinnon. HPY:ssä palveltu aika oli puhelintekniikan kehityksessä jatkuvaa muutosten aikaa.

Tulevan vaimoni Kirstin tapasin 1949 Hämmäläisten talolla tansseissa. Hänkin oli kokenut evakotien kotoaan Muolaasta. Häät vietettiin 19.11.1950. Esikoinen syntyi 6.10.1951 ja myöhemmin perheemme kasvoi vielä kahdella. Jatkoin vielä opintojani teknillisen koulun telelinjalla.

Syksyllä 1958 tuli yllätys. Minulle tarjottiin ammattienedistämislaitokselta (AEL) telepuolen opettajan paikkaa. Myöhemmin Hämeenlinnan opettajaopiston käytyäni sain työpaikan Vallilan Ammattikoulun puhelintekniikan opettajana. Tästä toimesta jäin eläkkeelle 1985.

Laulu ja Teikarsaari ovat täyttäneet eläkevuodet

Tänään Viljo asuu Kustaankartanon hoivakodissa ja täyttää keväällä 99 vuotta. Viljon eläkevuodet on täyttänyt musiikki. Hän oli Helsingin sotaveteraanikuoron perustajajäsen (1987) ja laulanut kuorossa sen viimeiseen esiintymiseen asti TempPELLIAUKION kirkossa 5.12.2019.

Toinen tärkeä osuus eläkevuosista on täyttänyt Teikarsaari. Viljo hankki venäläisiltä luvat ja järjesti sodan jälkeen monia matkoja kotisaarelleen Teikariin. Näillä matkoilla oli mukana entisiä saaren asukkaita jälkeläisineen ja myös saarella aiemmin taistelleita. Hän oli järjestämässä ensimmäistä muistolaattaa Teikarsaaren Mäkikalliolle saarella taistelleiden muistoksi. Se paljastettiin 7.7.1994. Viljo oli myös vuonna 2013 julkaistun Teikarsaari -historiikin kirjatyöryhmässä. Perheen kesä mökki Loviisan ulkosaaristossa oli vastapäisessä saarella missä asuivat Teikarista evakkoon lähteneet kalastajat Johannes ja Vilho Teikari. Kotiseutuyhteys säilyi.

VIIMEISESTÄ ELOSSA OLEVASTA TEIKARINTAISTELIJASTA PIDETÄÄN HUOLTA

Rannikkojääkärikilta ry:n ja Rannikkojääkäripataljoonan perinneyhdistys ry:n puheenjohtaja Harri Koposen aloitteesta Helsingin Rauhanturvajien jäsenet puheenjohtaja Juha Nieminen ja jäsenet Tuomo Ruohonen, Juha Mustonen, Petter Pulkinen ja Marja-Leena Pihlajamaa muodostivat ryhmän, jonka toimesta Viljo Aronniemen toimintakykyä ylläpidetään kerran viikossa tapahtuvilla vierailuilla. Musiikin, ilmapallopallon ja jumpan avulla pyritään pitämään Viljon toimintakykyä yllä. Valokuvien avulla muistellaan Viljolle rakkaita läheisiä ja elämän eri vaiheita. Viljon hymy ja pienetkin keskustelut ovat kaikkia palkitsevia, ainutlaatuisia kohtaamisia. On suuri kunnia ja ilo käydä tervehtimässä Viljoa Kustaankartanon vanhusten keskuksessa. Kaveria ei jätetä – periaate toimii.

Teksti ja kuva

Marja-Leena Pihlajamaa

Kuvassa Ari ja Viljo Aronniemi.

Kaikkialla oli lasinpalasia

Kirjoitin ylioppilaaksi keväällä 1944. Kotikaupunkiani Helsinkiä pommitettiin sinä talvena useasti, mutta muistan erityisesti yhden pommitusyon, jona pääsin kotiin Yrjönkadulle vasta viiden jälkeen aamulla. Meillä oli vielä koulua tai ainakin tenttejä. Kävin Suomalaista Yhteiskoulua eli SYK:ta, joka toimi Etu-Töölössä Nervanderinkadulla.

Harrastin musiikkia: soitin itse pianoa ja välillä koulun urkujakin. Kävin aika usein myös konserteissa. Helsingissä järjestettiin klassisen musiikin konsertteja sota-aikanakin. Esityspaikkana oli muun muassa Konservatorion sali Pohjoisella Rautatiekadulla, Eduskuntatalon vieressä.

Tällä kertaa menin kuulemaan ilta-konserttia Konservatorioon luokkato-

verini Aune Salovaaran kanssa. Olimme Aunen kanssa parhaat kaverukset, ja nimenomaan lukioluokilla olin paljon Aunen kotona Mechelininkadulla.

Konservatorion sali oli täynnä yleisöä. Istuimme parvella, oikealla puolella, ei ihan ylä- eikä alarivillä. Parvelta oli oikein hyvä seurata soittoa. Siellä oli muitakin meidän luokkalaisiamme.

Tässä konsertissa väliaika kesti pitkään ilmahälytyksen takia. En ole varma, keskeytyikö konsertin alkupuoli hälytykseen vai olimmeko jo väliajalla, mutta joka tapauksessa seisoiimme lämpiössä hyvin kauan. Pommisuoja ei Konservatorion talossa ollut, mutta onneksi pommeja ei osunut taloon eikä sen lähelle.

Kun koko salin yleisö tulee lämpiöön, siellä ollaan aika tiheässä. Istu-

maan ei mahtunut. Melko rauhallisia oltiin, kaaosta ei ollut. Tilanne veti hiljaiseksi. Alkoi olla väsymystä, kun piti seistä niin kauan. Kukaan ei silti lähtenyt poiskaan, koska se olisi ollut uhkarohkeaa. Lopulta mentiin saliin takaisin, ja konsertti jatkui loppuun.

Oli jo aamuyö, kun hälytys viimein päättyi. Yleisö rupesi tekemään lähtöä. Emme olleet nukkuneet yhtään. Astuimme ulos Rautatiekadulle. Aune lähti Arkadiankatua kotiinsa. Keski-kaupungilta näkyi loimotusta, koska Erottajalla paloi talo. Gunnar asui lähellä Runeberginkadulla, mutta meillä päin olleen tulipalon takia hän sanoi, että saattaa minut kotiovelle.

Asuimme Yrjönkadulla Lönnrotin-kadun ja Kalevankadun välissä, jonne oli vajaan kilometrin kävely. Matkalla

Helsingin pommitusvaurioita 6.–7.2.1944 tapahtuneessa pommituksessa. Helsinki 8.2.1944.

joka paikassa oli niin hirveästi särkyneitä ikkunoita, että oli vaikea kulkea. Välillä ihan kahlasimme lasissa. Kotitaloni oli kuitenkin säilynyt, ikkunatkin olivat ehjät. Joskus viiden maissa aamulla tulin kotiin.

Toisessa helmikuun 1944 pommituksessa osui pommi omaan kouluuni, SYK:n taloon Nervanderinkadulla. Rakennus oli melko uusi, valmistunut 1937. Pommitus oli illan ja yön aikana, joten koulutalo oli tyhjänä. Pommi putosi siihen siipeen, jossa oli juhlasali. Sali vaurioitui pahasti.

Juhlasalissa oli pienet urut, ja siihen aikaan minulla oli tehtävänä aamuhartauksissa säestää niillä virsiä. Olinkin luultavasti viimeinen, joka oli soittanut niitä urkuja. Urut hajosivat pommin räjähtäessä. Myöhemmin ne kuitenkin korjattiin.

Muistelija:

veteraani **Leena Siivonen** (s. 1926)

Haastattelija:

Sami Suviranta (vävy)

Helsingin Kätilöopisto pommituksissa

Synnyin 30.01.1944 keisarinleikkauksella ja siksi olin äitini kanssa Kätilöopiston sairaalassa 06.02.1944. Äitini kirjoitti ystävättärelleen kirjeessään 19.02.1944 em. päivästä seuraavasti:

”Täällä Helsingissä on ollut taas niin kovat pommitukset, mutta Jumala on suojellut meitä ja kotiamme Vuorimiehenkadulla niin, että ei ole mitään sattunut, ei edes ikkunat ole menneet rikki.

Kätilöopistolla tulivat kaikki ovet ja ikkunat sisään silloin kun olimme siellä, se meni niin huonoon kuntoon pommituksessa, että ei kannata enää korjata. Et voi uskoa millainen paniikki siellä silloin oli, siellä ei ollut minkäänlaista suojaa, makasimme kaikki päällekkäin siellä käytävässä, emmekä todellakaan muuta voineet kuin rukoilla Jumalaa, että hän suojelisi meitä. Ja Hän suojelikin niin, että ei yksikään haavoittunut edes.

Se oli kauhea tunne, kun makasimme kaikki käytävässä vauvat sylissä pukeutumatta ja pommeja tuli ympärille joka puolelle. Tuntuu näin jäljestä päin ajatellen, että miten hän sen jaksoi ensinkään kestää. En voi lainkaan kuvitella tunteitani, mutta voinet kai arvata. Niin kävi kuitenkin kaiken tämän jälkeen, että tulen aivan hysteeriseksi, kun tulee hälytys, hermostun niin tavattomasti.”

Tuula Söderlund

Sirkka Peltolan kotiseutu jäi rajan taakse

Vaalimaa ja Virolahti ovat tulleet rajapaikkakuntina jokaiselle suomalaiselle silmiin viime kuukausien aika. Virolahti on Suomen kaakoisin kunta ja siellä on itärajan suurin rajanylityspaikka Vaalimaa. Tätä kirjoitettaessa, tammikuussa 2024, on itärajalla jälleen luvattomia tulijoita. Itärajan asukkaat ovat ennenkin joutuneet tottumaan rajan muodostamaan epävarmuuteen. Näin oli vuonna 1939 ja 1944. Nytkään ei tiedä, keitä olisi tulossa.

”Kun Ukrainan sota alkoi, tuntui kauhealta. Ukrainalaisten käskettiin pakata reppu valmiiksi. Aloin jo melkein kotona etsiä reppua. Niin elävä mielikuva tuli siitä, kun meillä piti olla alkuvuonna 1940 reppu valmiina Virolahdella. Repussa piti olla nimilappu, parin päivän ruoat ja vähän vaatetta.”

Näin kertoo Sirkka Peltola, helsinkiläinen 99-vuotias veteraani Töölön kodissaan. Hänellä on edelleen elävästi mielessään, mitä tapahtui silloisella kaakkoisimmalla rajalla Virolahdella. Silloin 15-vuotiaan Sirkkan koti oli nyt rajan taakse jääneellä Virolahden Orslahdella, meren äärellä. Orslahtea pommitettiin heti sodan alettua ja joulupäivänä 1939 pommi osui kylässä olleeseen navettaan, joka paloi. Sirkka muistaa, että jonkun nuoren miehen piti palon alettua mennä am-

pumaan kaikki navetan eläimet ja se kauhea muisto ei ole unohtunut.

Sirkka viettää 100-vuotispäiviään syyskuussa 2024. Hän asuu kauniissa töölöläisasunnossaan ja huolehtii itse arkiaskareistaan. Lähisukulaiset pitävät hyvää huolta tädistään. Sirkka on tullut tutuksi kirjoittajallekin aktiivisena osallistujana helsinkiläisten veteraanien kuukausitapaamisista Folkhälsanilla. Siellä tuli kerran puheeksi Sirkkan lapsuuden kotiseutu Virolahti ja Orslahti. Orslahden naapurikylä oli Paatio, josta myös monet asukkaat joutuivat sodan aikana lähtemään Virolahden muihin kyliin, mm. Hanskin kylään. Keskustelussa tuli ilmi, että talon, jossa tämän jutun kirjoittaja viettää liki puolet vuodesta, on alun perin rakentanut kalastaja ja laivuri Juho Anttila, jonka suku oli Sirkka Peltolalle naapurinkylän tuttuja nuoruusvuosilta. Suomi on pieni maa.

Orslahden kotikylä

Sirkka Peltola eli lapsuutensa ja nuoruutensa nelilapsisessa maanviljelijäperheessä aivan itäisen merirajan tuntumassa. Rajalle oli 11 km. Orslahden kylä oli vauras ja siinä oli lähes 100 taloa. Aiemmin kylä oli elänyt paljolti kalastuksella, mutta maatalouden kehittyessä kalastus jäi muutamien kalastajaperheiden elinkeinoksi. Peltolan isällä oli, kuten monella muullakin meren äärellä asuvalla, myös laiva, jolla vietiin mm. halkoja Helsinkiin ja Pietariin. Laivoilla ja veneillä kuljetettiin myös kauraa. Isä oli myös oppinut venäjän kieltä matkoillaan. Perheeseen kuului vanhempien lisäksi 2 sisarta ja veli. Isä oli suoje-luskuntalainen.

Talvisodan sytyttyä kotikylää pommitettiin joulupäivänä 1939 ja Peltolan perhe lähti Virojoelle noin 10 kilometrin päähän lähteen. Perhe palasi kuitenkin takaisin Orslahteen heti kun se oli mahdollista. Kylä oli poltettu

muutamaa taloa lukuun ottamatta, mutta asukkaat alkoivat heti rakentaa elämää uudelleen. Sirkka muistaa, kuinka paikallisella sahalla tehtiin kattopäreitä taloihin.

Jatkosota alkoi kesäkuussa 1941, mutta Orslahdella elämä jatkui melko ennallaan. Pommikoneet lensivät yli, mutta rajakylät säästyivät pommeilta.

Orslahden Tornoo oli iso syväsatama, jossa oli koko sodan ajan merisotilaita ja useita tykkiveneitä. Sota näkyi siis koko ajan.

Jatkosodan alettua Peltolan perhe asui naimisiin mennyt vanhinta sisarta lukuun ottamatta kotikylässään ja jatkoi maanviljelystä ja kalastusta sekä myi halkoja. Pommikoneet lensivät aina kylän yli, koska suunnistivat mereltä rannan mukaan.

Kylässä oli venäläisiä sotavankeja, jotka osallistuivat maataloustöihin

Sirkka nuorena.

Orslahdessa oli paljon lapsia. Kuvassa Orslahden koulun oppilaat 1934.

työvelvollisten ohella. Sirkka muistelee, kuinka nämä tekivät puhdetöitä pieniä pajukoreja, soivikkoja, joita sitten myivät saadakseen pientä taskurahaa ja ostaakseen leipää ja perunoita ruoka-annostensa lisäksi.

Sirkka Peltola muistelee, kuinka hän kävi äitinsä kanssa jumalanpalveluksessa Virolahden kirkossa, joka oli noin 10 km päässä. Kotitalosta sinne piti hiihtää jäitä pitkin. Ennen jumalanpalvelusta klo 10 siunattiin

sankarivainajat haudan lepoon. Jumalanpalveluksen jälkeen äiti ja tytär lähtivät hiihtämään kotia kohti. Heillä oli mukanaan valkoiset lakanat ja kun pommikoneen ääni kuului, he heittäytyivät jäälle ja vetivät lakanan päälle. He pääsivät turvallisesti kotiin.

Sirkka Peltola oli sodan aikana työvelvollinen kuten arvion mukaan n. 140 000 naista. Hänen kaksi vanhempaa sisartaan olivat ilmavalvontalotia. Vanhempi sisar oli Rukajärvellä

ja nuorempi Orslahdessa. Pikkuveli oli sodan alkaessa alaikäinen ja toimi suojeluskunnassa. Sirkka Peltola osallistui maanviljelijäperheen tyttärenä kaikkiin tilan töihin. Hän oli kesäkuussa 1939 voimaan tulleen lain mukaan työvelvollinen, joka hoiti karjaa ja osallistui kaikkiin kylän tilojen maataloustöihin. Kylän miehet olivat rintamalla.

Vuonna 1944 alkoi suurhyökkäys. Mereltä tuli pommikoneita. Kaikkiin oli lähdettävä ja jätettävä kotikylä toistamiseen. Peltolan perhe asutettiin Virolahden Sydänkylään lähemmäs Haminaa. Sinne raivattiin uudelle tilalle peltoa ja rakennettiin talo. Uusi elämä alkoi. Paluuta Orslahdelle ”vanhaan Virolahteen” ei enää ollut.

Sodan jälkeen Kotkaan

Sodan jälkeen Sirkka Peltola kävi Kotkan talouskoulun vv. 1946-1947. Jo vuonna 1940 hän oli käynyt Virolahdella kansanopistoa. Kotkan talouskoulun jälkeen hän muutti Helsinkiin ja teki työuransa ompelijana ja liinavaatevarastonhoitajana mm. hotelli Tornissa ja Merihotellissa.

Veteraanitunnus hänelle myönnettiin toimimisesta sotatoimialueella.

Virolahdella on edelleen Peltolan sukulaisia neljässä polvessa niin vaikkei asukkaina kuin kesälomalaisinakin. Sen muistot ovat kirkaana mielessä.

Heidi Aho

Työvelvolliset

Toisen maailmansodan aikana tarvittiin koko yhteiskunnan työpanosta. Osa sotaponnistuksiin osallistuneista naisista kuului Lotta Svärd -järjestöön, mutta mukana oli myös esimerkiksi työvelvollisia, työttömiä, sotilaskotisisaria, Marttoja ja työläisnaisia. Sotatoimialueella toimineista naisista noin 40 prosenttia kuului Lotta Svärd -järjestöön.

Laki yleisestä työvelvollisuudesta sodan aikana säädettiin kesäkuussa 1939. Lain mukaan jokainen 18–59-vuotias suomalainen oli velvollinen ”tekemään maanpuolustuksen etua välittömästi tai välillisesti tarkoittavaa työtä”.

Lähtökohtana oli se, että työvelvollisuustyöt suoritettaisiin kotipaikkakunnalla. Lain mukaan työvelvolliselle maksetaan palkkaa, joka vastasi paikkakunnalla samankaltaisesta työstä yleensä maksettua palkkaa.

Työvelvolliset naiset hoitivat kaikenlaisia tehtäviä. Maaseudulla ja metsissä olivat vastassa sadonkorjuut, uittotyöt ja hakkuut. Pesulajunissa oli paljon työvelvollisia, jotka pesivät kuukausittain noin 70 000 kiloa sotilaiden pyykkiä. Naiset hoitivat fyysisesti raskaita töitä kuten valajien, lumppujen paalittajien ja lastaajien töitä. Sotatarviketeollisuudessa työskenteli noin 72 500 naista valmistaen kaikkea käsikranaateista polkupyöriin. Naiset osallistuivat talkoisiin, ompelivat puolustusvoimille, siivosivat pommitusten jälkiä, avustivat sairaaloissa esimerkiksi siivojina, laudoittivat ikkunoita ja muonittivat kotinsa menettäneitä perheitä. Töiden ajaksi perheelliset naiset saattoivat sijoittaa lapsensa maalaistaloihin, lastenseimiin tai Naisten Työvalmiusliiton puistotätien huomaan. Naisia toimi myös raitiovaunujen kuljettajina, yleisradion kuuluttajina ja äänitekniikkoina, lasinleikkaajina, muurareina, sähkönkäämijöinä, kirvesmiehinä, kattotiilien tekijöinä, suutareina, maalareina ja postinkantajina. Naisia työskenteli myös teurastamoissa, kehräämöissä ja jalkineiteollisuudessa turvaamassa puolustusvoimien liha- ja vaatetustarvetta. Lisäksi naisia työskenteli myyjinä, konttorityöntekijöinä ja virkamiehinä vaativissakin esimiestehtävissä. Lähde: Otto Aura, Työ 3/2013

Veteraanietuudet

Veteraanien kotona asumista tukevat palvelut

<i>Palvelu</i>	<i>Korvataan</i>	<i>Ei korvata</i>
<i>Ateriapalvelut</i>	Ateriapalvelut, lounassetelit, välipalakassi, ostosten kuljetukset	Ruokaostokset
<i>Kotipalvelut- ja kotihoito</i>	Kylvetys-, siivous-, vaatehuoltopalvelut, kotisairaanhoido, jalkahoito, saattohoito kotona.	Lakanoiden, pyyhkeiden ym. ostaminen, kauneudenhoitopalvelut, fysikaalinen hoito, hieronta (avokuntoutus), lääkkeet, saattohoito laitoksessa, hallintokulut.
<i>Pihatyöt</i>	Nurmikon leikkuut, lumityöt, rännien puhdistus, puiden pilkkominen (ainut lämmitysmuoto).	Pihan ja puutarhan kunnostustyöt, tarvikkeet.
<i>Apuvälineet</i>	Tukikaiteiden asentaminen, luiskat portaisiin, kynnysten poistot.	Silmälasit, hammashoito, suuhygienistin käynnit, kuulokojeet ja muut näihin verrattavat apuvälineet. Porraskäytäviin asennettavat istumahissit.
<i>Kuljetuspalvelut</i>	Asiainnilla käynnit.	Terveystenhoitoon liittyvät matkakulut, jotka KELA korvaa. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut.
<i>Muut palvelut</i>	Turvapuhelimet, apteekissa tapahtuva lääkkeiden annosjakelu, asiointi-, kauppa- ja saattajapalvelut.	Asunnon remontit ja muutostyöt esim. keittiö-, sauna- ja kylpyhuoneremontit, asunnon sisä- ja ulkomaalaukset, vuokra, sähkö- ja vesilaskut, jätekaivon tyhjenys. Isompiin asunnon muutostöihin voi hakea avustusta ARA:sta.
<i>Virkistysretket ja päivätoiminta</i>	Kuljetukset, ruoka- ja kahvitarjoilut, saattajien matkakulut.	Saattajien ruokailukustannukset.
<i>Omaishoidon tuki</i>	Omaishoitajan palkkiot, eläke- ja tapaturmavakuutusmaksut, veteraanin hoito omaishoitajan loman aikana.	Omaishoitajan ylimääräiset vapaapäivät.
<i>Tuettu kotona kuntoutuminen</i>	Lehtien luku, kotiaskareiden tekeminen, esim. aterioiden valmistaminen yhdessä veteraanin kanssa. Ulkoilu ja muu fyysistä toimintakykyä ylläpitävä toiminta. Toiminnan tulee olla suunnitelmallista ja tapahtua yhdessä kotihoidon tms. työntekijän kanssa.	Ruokaostokset, lehdet tai muut näihin verrattavat ostokset.

Puoliso- ja leskijäsenten tukitoiminta

Hyvät perinneyhdistyksen jäsenet, oikein hyvää alkanutta vuotta!

Saimme vuoden alussa uusia jäseniä purkautuneista Rintamaveteraaneyhdistyksistä, tervetuloa yhteiseen perinneyhdistykseemme.

Olen yhdistyksen sosiaalineuvoja Elise Hietanen. Alla on yhteystietoni. Minun puoleeni voitte kääntyä huolinenne ja murheinenne.

*sosiaalineuvoja Elise Hietanen
Olen tavattavissa arkisin klo 11.00–15.00
Puhelin 050 401 7140 tai sähköpostilla
hietanen.elise@gmail.com*

Jalkahoitoa / hierontaa

Perinneyhdistys kustantaa puoliso- ja leskijäsenelle 4 jalkahoitoa / hierontaa toimintavuonna. Ota yhteyttä sosiaalineuvojaan (050 401 7140) saadaksesi maksusitoumuksen.

Kuntoutusta

Perinneyhdistyksellä on rajallinen määräraha järjestää puoliso- ja leskijäsenille avokuntoutusta (fysioterapiaa) ja laituskuntoutusta. Etusijalla on henkilöt, jotka eivät vielä ole saaneet kuntoutusta

Avokuntoutuksen toimintamuotoja ovat erilaiset terapiat, esim. fysioterapia, toimintaterapia, hieronta tai muu yksilölliseen tarpeeseen perustuva terapia. Avokuntoutusta saa enimmillään 10 kertaa.

Laituskuntoutuksella tarkoitetaan laitoksessa vietettyä kuntoutusjaksoa, johon kuuluu kuntoutuksen lisäksi majoitus ja täysihoito. Laituskuntoutusta on mahdollista saada enimmillään 5 vuorokautta. Ota yhteyttä sosiaalineuvojaan (050 401 7140) halutessasi kuntoutusta.

Avustaja kotiin

Perinneyhdistyksellä on sopimus palveluntuottajan (9Lives, ent. Stella) kanssa puoliso- ja leskijäsenille annettavasta kotiavusta. Avustaja on apuna kodissa ja sen ulkopuolella. Kotiapua on saatavissa 1-4 kertaa kuukaudessa, 2 tuntia kerrallaan. Palvelusta perimme pienen omavastuuosuuden 12,00 € /

tunti. Henkilökohtainen apu käsittää mm.:

- hygieniaan liittyvät tehtävät; kynsien leikkaaminen, hiusten kampaaminen, parranajo, pukeutumisessa avustaminen, peseytymisessä avustaminen
- ruokailu ja ravitseminen; aterioiden valmistus / lämmittäminen, asiakkaan avustaminen ruokailussa, keittiön pienen järjestelytyöt
- kodinhoidollinen työ; arkisiivous, kodinhoito
- liikunnallinen apu; avustaminen ulkoilussa
- muu apu; kaupassa käynti, saattamisapu, lehtien luku, seurustelu

Apua yksinäisyyteen ja ulkoiluun

Perinneyhdistyksen kautta puoliso- ja leskijäsenillä on mahdollista saada apua yksinäisyyteen ja ulkoiluun. Apua voi saada 1-2 kertaa kuukaudessa 2 tuntia kerrallaan. Avustajan kanssa voi ulkoilla, käydä eri virkistystilaisuuksissa, käydä kaupassa, tai ihan vain vietetään aikaa yhdessä. Toiminta tapahtuu jäsenen ehdoilla ja on maksutonta.

Taloudellista tukea järjestön kautta

Henkilökohtaiset avustukset on tarkoitettu pienituloisille, ensisijaisesti ylimääräistä rintamalisää saaville, tunnuksen omaaville veteraaneille sekä heidän puolisoilleen tai leskille, esim. kotona asumista tukeviin toimiin, apuvälineisiin, lääke-, hammas- sekä terveydenhuollon hoitokuluihin, sekä silmälasien hankintakustannuksiin. Avustuksen suuruus on enimmillään 800 euroa vuodessa. Hakijan täytyy olla perinneyhdistyksen jäsen.

Hakemuksen voi tehdä hakija itse, hänen omaisensa. Päätöksestä ilmoitetaan kirjallisesti hakijalle ja myönnetty avustus maksetaan hakijan ilmoitettulle tilille.

Avustusta ei myönnetä

- asunto-osakeyhtiössä tehtäviin peruskorjauksiin, jotka rahoitetaan taloyhtiönlainalla ja maksetaan rahoitusvastikkeessa eikä vakuutusten piiriin kuuluvia vahinkojen omavastuita korvata.
- Hoiva- eikä palvelutalojen hoitomaksuihin
- öljy- eikä sähkölämmityksestä aiheutuviin lämmityskuluihin
- Yleisiin hautauskustannuksiin perikunnalle

Hakemuksia saa perinneyhdistyksestä / sosiaalineuvojalta tai sen voi tehdä vapaamuotoisella kirjeellä, jossa selviää edellä mainitut tiedot.

**Hakemus lähetetään osoitteella;
Sotien 1939-1945 pääkaupunkiseudun perinneyhdistys ry, PL 600, 00521 Helsinki**

SOTIEN 1939–1945 PÄÄKAUPUNKISEUDUN PERINNEYHDISTYS RY

Ratavartijankatu 2 A, PL 600 00521 Helsinki. Puh. 050 441 4703

Yhdistysasiat

Sinua auttaa sosiaalineuvoja

Elise Hietanen

arkisin klo 11.00–15.00

puh. 050 401 7140

hietanen.elise@gmail.com

toiminnanjohtaja **Rauno Loukkola**

puh. 050 441 4703

toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

Kokouskutsu

Sotien 1939-1945 pääkaupunki-
seudun perinneyhdistys ry:n vuosi-
kokous pidetään keskiviikkona
24.4.2024 klo 10.00 palvelutalo
Folkhälsanissa, Mannerheimintie
97. Kokouksessa käsitellään sään-
tömääräiset asiat sekä yhdistyksen
siirtymisen Tammenlehvän Perinne-
liittoon. Kokouksen jälkeen perin-
neyhdistys tarjoaa lounaan.

KUNTOUTUS

Veteraanien puoliso- ja leskijäsenten avo- ja laitoskuntoutus

Perinneyhdistyksellä on rajallinen määräraha järjestää puoliso- ja leskijäsenille avokuntoutusta (fysioterapia) ja laitoskuntoutusta. Etusijalla on henkilöt, jotka eivät vielä ole saaneet kuntoutusta. Lisätietoa saat sosiaalineuvojalta, puh 050 401 7140 arkisin klo 11-15.

Jalkahoito/hieronta

Perinneyhdistyksen veteraanitunnuksen omaavat jäsenet saavat jalkahoidot kaupungin, kotona asumista tukevista palveluista palvelutarpeen kartoituksen perusteella.

Perinneyhdistys kustantaa puoliso- ja leskijäsenilleen toimintavuonna neljä (4) jalkahoidoa tai hierontaa. Maksusitoumus tilataan sosiaalineuvojalta, puh 050 401 7140 klo 11–15.

VETERAANILIHKUNTA

Perinneyhdistyksen järjestämä **kuntojumppa** jatkuu 2024 maanantaisin Terveystalo Oulunkylässä (entinen

Oulunkylän Kuntoutus), Mäkitorpantie 19. Ota yhteyttä toiminnanjohtajaan 050 441 4703.

Mäkelänrinteen allasvesijumppa jatkuu 2024 torstaisin klo 10.30–11.00. Ota yhteyttä toiminnanjohtajaan 050 441 4703.

VETERAANITAPAHTUMAT

Ke 13.3. Talvisodan päättymisen muistotilaisuudet Helsingissä;

- Klo 9.00 seppeleenlasku Kasarmintori (Talvisodan muistopatsas)
- Klo 9.20 seppeleenlasku Hietaniemen hautausmaalla

Ke 13.3. Kunniakäynti Ässän patsaalla

- klo 13.00 seppeleenlasku

La 27.4. Kansallisen Veteraanipäivän juhla Helsingissä;

- Klo 10.00 lipunnosto, seppeleenlasku ja muistotilaisuus Mannerheimin ratsastajapatsaalla.
- Klo 9.25 seppeleenlasku Hietaniemen hautausmaalla
- Klo 14.00 Veteraanipäivän juhla Kansallisoppera, Alminsalin lämpiö.

Tammikuussa jäsenet kävivät maistelemassa Mamma Rosan tarjoiluja. Hyväksi havaittiin.

VIRKISTYS

Konsertti Temppeliaukion kirkossa

13.3.2024 klo 13.03

Suomen isovanhemmat ja veteraanijärjestöt järjestävät ”Sininen hetki -konsertin Temppeliaukion kirkossa 13.3.2024 klo 13.03. Konsertissa esiintyvät mm Suomalaisen Klubin kuoro, taiteilijat Esa Ruuttunen, Erkki Liikanen ja Seppo Soittila. Lippuja voi tiedustella toiminnanjohtajalta 050 441 4703.

Lounas ravintola White Lady tiistaina 19.3.

Tutustumme tiistaina 19.3.2024 klo 13.00 uudistuneeseen ravintola White Ladyyn ja nautimme maukkaan lounaan Kokoontuminen ravintola White Ladyn edessä (Mannerheimintie 93). Kustannukset 20,00 euroa kerätään paikan päällä, ei lounassetelimahdollisuutta. Ilmoittautumiset 15.1.2023 mennessä sosiaalineuvojalle 050 401 7140.

Teatteri lauantaina 6.4., Kansallisteatteri, suuri näytelmä, Juhlat – ja elämä siinä sivussa

Komedia loputtomista ruuhkavuosista. Marina Meinanderin ja Kirsi Porkkan kirjoittama ja ohjaama Juhlat kertoo

Niemisten-Koskisten perheyhteisöstä. Näytelmän keskiössä ovat suvun kolme naista: omaishoitajana toimiva Kaarina, tämän tytär, juuri työttömäksi jäänyt viisikymppinen Eeva sekä Eevan tytär, kolmekymppinen, rahoituslalla työskentelevä Sara. Lipun hintaan 10,00 €, saa lunastaa toiminnanjohtajalta.

Lounas ravintola Kappeli tiistai 14.5.

Tutustumme tiistaina 14.5.2024 klo 13.00 uudistuneeseen ravintola Kappeliin ja nautimme maukkaan lounaan. Kokoontuminen ravintola Kappelin edessä (Eteläesplanadi 1). Kustannukset 30,00 euroa kerätään paikan päällä, ei lounassetelimahdollisuutta. Ilmoittautumiset 15.1.2023 mennessä sosiaalineuvojalle 050 401 7140.

Illanvietot

Illanvietot pidetään Folkhälsanin palvelutalossa Mannerheimintie 97. Vapaa pääsy. Kahvitarjoilu on klo 14.30 ja ohjelmallinen osuus alkaa klo 15.00.

Ma 4.3.2024 klo 15.00

Ma 8.4.2024 klo 15.00

Ma 6.5.2024 klo 15.00

Marjaana Kavonius painotti veteraanien perinnön olevan olennainen osa suomalaista kulttuuriperintöä. Kuva Tuula Mahlman.

Veteraanien perintö kouluopetuksessa

Vantaan sotaveteraanien marraskuisessa kuukausitapaamisessa oli esitelmöitsijävieraana tohtori, yliopistonlehtori Marjaana Kavonius. Hänellä on myös sukunsa kautta läheinen yhteys Vantaaseen.

Työssään Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan katsomusaineiden didaktiikan opettajana hän on perehtynyt nuoren polven käsityksiin Suomen käymistä sodista. Saimme kuulla erittäin mielenkiintoisen ja syvälle luotavan esitelmän nykytilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä.

Oppiaineiden opetussuunnitelmissa talvi- ja jatkosota sekä jälleenrakennus on huomioitu eri tavoin. Sodan jälkeen meni kuitenkin aikaa ennen kuin tapahtumat otettiin laajemmin mukaan opetussisältöihin. Yhteiskunnan jatkuva muutos ja moninaisuuden kasvu haastaa nyt tapaa lähestyä sotiemme historiaa. Sotiemme veteraanien perheissä tunnustetaan ylisukupolvisia traumaattisia kokemuksia, maahanmuuttajaperheissä nousee esille samantapaisia kokemuksia.

Peruskoulun historian opetuksessa sotavuodet ovat tärkeässä osassa. Lukion historian opetuksessa toinen pakollinen kurssi käsittelee sotien historiaa. Historian ymmärtämisen tärkeys tunnustetaan. Samoin yhteiskuntaopin opetuksessa ovat esillä hyvinvointivaltion nopea kehitys sekä sotakorvausten merkitys. Uskonnan ja elämäntutkimustiedon opetuksessa puhutaan suomalaisen identiteetin sisällöstä sekä pohditaan sodan oikeutusta.

Itsenäisyyspäivä ja kansallinen veteraanipäivä huomioidaan monin tavoin kouluissa. Yhteisissä juhlatilaisuuksissa käsitellään veteraanien kokemuksia ja välitetään näin perintöä nuorille. Veteraanit ovat vuosien mittaan käyneet

kouluissa kertomassa omakohtaisia kokemuksiaan. Myös monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa on ollut yhteisiä teemoja – kuten vuonna 2017 Suomi 100 vuotta.

Esitelmöitsijä toi vahvasti esille veteraanien perinnön osana suomalaista kulttuuriperintökasvatusta. On tärkeää tuntea ja tunnistaa omat juuret ja menneiden tapahtumien vaikutukset myös nykypäivän yhteiskunnassa. Talvisodan henkisenä perintönä on suomalainen sisu, pienen kansakunnan taistelu, miesten ja naisten rohkeus ja periksiantamattomuus vaikeissa tilanteissa.

Sodan ajasta on kulunut jo liki kahdeksan vuosikymmentä. Nuoret elävät globaalien tapahtumien ja kriisien ajassa. Tuoreissa selvityksissä on noussut esille, että nuorten kyky sopeutua muutoksiin (resilienssi) on aiempaa heikompi. Epävarmuudentunne ja jopa sodanuhka saattavat ahdistaa.

Marjaana Kavoniuksen mielestä veteraanien perinnöstä kertomista pitäisi viedä rauhankasvatuksen suuntaan ja huomioida yhteiskunnan rakennemuutokset. Perusopetus rakentuu Opetushallituksen määritelmän mukaan elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Tämä arvopohja tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Rauhankasvatus läpäisee näin kaiken opetuksen. Tähän sisältöä antaa Talvisodan henki, jossa vahvana osana on kavereiden tukeminen ja kriisien yhteinen käsittely. Tänä syksynä on julkaistu ”Rauhankasvatus opetuksessa opas”. Veteraanit turvasivat meille mahdollisuuden elää rauhassa.

Pirkko Karjalainen

VANTAAN PERINNETOIMIKUNTA/VETRES

Veteraanivaliokunta

VETERS-toimikunnan VETERAANIVALIOKUNTA jatkaa lähinnä toimintansa lopettaneiden vantaalaisten veteraanijärjestöjen tekemää tukityötä. Hallinnollisesti kuulumme Pääkaupunkiseudun Perinneyhdistys ry:hyn, mihin vantaalaisten veteraanijärjestöjen varsinaiset jäsenet (veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sekä tunnuksettomat veteraanit) siirtyivät kunniajäseniksi ja kannattajajäsenet varsinaisiksi jäseniksi.

Jäsenasioissa voi tarvittaessa ottaa yhteyttä Marjo Koivistoon, puh. 0400 602 905,

sähköposti marjoriitta.koivisto@gmail.com

Valiokunta järjestää kevätkaudella kaksi tapaamista veteraanitoiminnassa mukana oleville.

Ensimmäinen tapaaminen on keskiviikkona 14.2. klo 13 Tikkurilan kirkolla, Asematie 12 A ja toinen tapaaminen samassa paikassa keskiviikkona 10.4. klo 13. Tapauksissa käsitellään ajankohtaisia veteraanitoiminnan asioita ja aluksi on kahvitarjoilu.

Kumpaankin tilaisuuteen järjestetään kuljetus länsi-Vantaalta. Auto lähtee Myyrmäen bussiasemalta klo 12.30 ja ajaa Martinlaakson bussiaseman kautta Tikkurilaan. Tilaisuuksien jälkeen takaisin.

Perinneyhdistyksen kunniajäsenilleen tarjoamat palvelut ovat samanlaiset kaikille, jolloin vantaalaisten palvelut hieman muuttuvat aiemmista. Tarjottavat palvelut käyvät ilmi Perinneyhdistyksen sivuilta tässä lehdessä ja vantaalaisten osalta vielä seuraavasta.

VETERAANIETUUKSET

Tunnuksen omaavien veteraanien etuudet käyvät ilmi toisaalta Perinneyhdistyksen sivuilta.

Palvelut vantaalaisille veteraaneille järjestää Vantaa-Kerava (VAKE) hyvinvointialue. Yhteyshenkilönä on lähihoitaja Jouni Lamminmäki, puh. 050 312 4538, jouni.lamminmaki@vakehyva.fi

VETERAANIEN PUOLISOIDEN JA LESKIEN SEKÄ TUNNUKSETTOMIEN VETERAANIEN TUKITOIMINTA

KUNTOUTUS

Jalkojen perushoitoa voi saada 4 kertaa vuodessa tutuilta vantaalaisilta palveluntarjoajilta.

Avokuntoutuksena voi saada erilaisia terapioita (esim. hierontaa). Katso Perinneyhdistyksen sivut.

Em. palveluista on sovittava sosiaalineuvoja Elise Hietasen kanssa, arkisin klo 11–15, puh. 050 401 7140, sähköposti hietanen.elise@gmail.com. Maksusitoumuksen saa häneltä.

AVUSTAJA KOTIIN TAI ULKOILUUN

Perinneyhdistyksellä on sopimus **Terveyspalveluyritys 9Lives:n** kanssa kotiaavusta.

Vantaalaisilla on mahdollisuus saada kyseistä kotipalvelua 1–4 kertaa kuukaudessa, 2 tuntia kerrallaan. Palvelun käyttäjältä peritään omavastuu 12 euroa tunnilta. **(muutos aiempaan).**

Perinneyhdistyksen järjestämänä on mahdollista saada yksinäisyyteen ja ulkoiluun **Gubbe** ystäväpalvelua 1–4 kertaa kuukaudessa, 2 tuntia kerrallaan. Palvelusta ei toistaiseksi veloiteta käyttäjää.

Näistä palveluista sovitaan Elise Hietasen kanssa. Kaarina Kalliokoski avustaa palvelujen käyttöön liittyvissä asioissa puh. 040 844 5993,

sähköposti kalliokoski.kaarina@gmail.com

Sosiaalineuvoja Elise Hietasen kanssa voi keskustella muistakin mahdollisista palvelu- ja avustustarpeista arkisin klo 11–15, puh. 050 401 7140,

sähköposti hietanen.elise@gmail.com.

TAPAHTUMIA VANTAALLA

ke 13.3. Talvisodan päättymisestä 84 vuotta

klo 09.00 Veteraaniaukio: VETRES kukat ja kynttilälälyhdyt

ke 20.3. klo 16.30 VETRES:n vuosikokous kaupungintalo kaupunginhal. huone, Tikkurila

la 27.4. Kansallinen veteraanipäivä

klo 09.00 Veteraaniaukio: lipunnosto, kukat; kaupunki ja VETRES
klo 09.00 Lipunnosto Martinuksen edessä
klo 14.00 Veteraanijuhla Kansallisoopperan Alminsalissa Helsingissä – Vantaan kaupunki järjestää kuljetuksen

su 19.5. Kaatuneitten muistopäivä

klo 10.00 Kaksikielinen jumalanpalvelus Pyhän Laurin kirkossa
klo n. 11.00 Kunnianosoitus sepeleenlaskuun PL:n sankarihaudalla
klo n. 11.50 Sepeleenlasku Ruskeasannan sankarimuistomerkillä

Katso myös Perinneyhdistyksen tapahtumat ja tiedotukset tästä lehdestä. Niihin kaikkiin voit osallistua.

Vantaan uusi kaupunginjohtaja Pekka Timonen valmistautuu itsenäisyyspäivän aamuna laskemaan havuseppeleen veteraanipaadelle Tikkurilan veteraanipuistossa. Kuvat Esa Järveläinen.

VETRES:n hallituksen kokouksessa 17.1.2024 puheenjohtaja Ahti Pohjonen luovuttaa VETRES:n standardin everstiluutnantti Markku Jämsälle kiitoksena kaksivuotisesta yhteistyöstä VETRES:n hallituksessa, Jämsän siirtyessä siviiliin Uudenmaan Aluetoimiston päällikön tehtävästä.

Jouluisen tunnelman viimeistelee aina musiikki. Kuvassa kansallisoopperasta eläköityneet fagotit Olavi Ojanperä ja Timo Tuomi, säestäjänä Tikkurilan kanttori Samppa Laakso.

Vantaalaiset viettivät puurojuhlaa 13.12.2023. Yläkuvassa Vantaan Sotaveteraanien puheenjohtaja Matti Passi luovutti kaksi hopeista ansiomerkkiä toisen Ritva Nordlundille ja toisen Risto Viitaselle. Kuva Tuula Mahlman.

Tutut iloiset joululaulut tempaavat varmasti mukaansa. Alakuvassa vas. Reijo Söderberg, Nils Mattlin, Esko Kaarna, Kaarlo Martikainen ja rouva Seija-Liisa Söderberg. Kuva Tuula Mahlman.

Espeen Sotaveteraanit toimivat

Toiminta Espoossa käynnistyi perinteisin ja suosituin valitusjaoston järjestämin esitelmin. Osallistujia on keskimäärin liki 100 henkeä ja keskustelut ja kysymykset ovat aktiivisia. Tilakysymys on toistaiseksi ainakin alkaneen kevään osalta järjestyksessä hyvinvointialueen peruttua päätöksensä tilojen irtisanomisesta. Espoossa oli suorastaan kansanliike, jonka myötävaikutuksella kaikkien eläkeläisjärjestöjen toimesta saatiin torjuntavoitto suunniteltuja supistuksia vastaan.

Helsingin suurpommituksia muistetaan myös Espoossa ja opetusneuvos Esa Kokka piti aiheesta esitelmän maanantaina 5.2. Monipuolisia ja kiintoisia tapahtumia suurpommitusten aiheesta on Helsingissä useita, joista tiedotetaan kokouksissa ja nettisivuilla.

Helmikuussa oli myös perinteinen Talvigaala 7.2. Kaartin soittokunta solistinaan oopperalaulaja Sonja Herranen esiintyivät Espoon kulttuurikeskuksessa.

Talvisodan päättymisen muistopäivää vietetään Espoossa totutun juhlavasti: aamulla 13.3. lipunnosto tapahtuu Espoon kulttuurikeskuksen aukiolla, sen jälkeen seppeleenlasku Espoon tuomiokirkolla ja vielä iltajuhla Espoon tuomiokirkossa kello 18.

Kevään aikana jatketaan myös perinneaikaan siirtymisen valmisteluja Espoossa.

Hannu Viitanen

*Espeen Sotaveteraanit ry
Hallituksen puheenjohtaja*

JAAKKO VALTANEN IN MEMORIAM

Kenraali Jaakko Valtanen kuoli 17.1.2024 Kaunialan sairaalassa. Hän oli viimeinen puolustusvoimien komentaja, jolla oli sotakokemusta.

Valtakunnallisten tehtävien ohella paikallinen veteraanitoiminta oli hänelle hyvin tärkeä asia. Espoon Sotaveteraanit ry:ssä Valtanen vaikutti vuosikymmeniä. Hän oli professori Erkki Salosen kanssa primus motor Espoon Seudun Kulttuurisäätiö sr:n perustamisessa. Kenraali Valtanen nimitettiin vuonna 2023 kulttuurisäätiön hallituksen kunniapuheenjohtajaksi.

Arvostettu, kunnioitettu ja pidetty isänmaan mies on poissa. Jaakko Valtanen mukana päättyi yksi veteraanihistorian aikakausi, olihan hän myös monien aloitteidensa joukossa Tammenlehvän perinneliiton alullepaneva voima.

Hannu Viitanen

KUTSU

*Yhdistyksen kevätkokous
maanantaina
18.3. 2024 klo 14.30,
Tapiolan palvelukeskus,
Länsituuli 1 A 3. krs.*

*Kokouksessa käsitellään
sääntöjen 10 §:ssä
kevätkokouksen käsiteltä-
väksi määrätyt asiat.
Henkilöllisyystodistus
mukaan.*

*Naisjaoston kahvitarjoilu
on ennen kokousta.*

**Espeen
Sotaveteraanit ry**

Espoon Sotaveteraanit ry

TALVISODAN PÄÄTTYMISEN MUISTOTILAISUUDET

Keskiviikkona maaliskuun 13. päivänä 2024

LIPUNOSTO Klo 09.00 Kulttuurikeskuksen edessä
Puhe Rovasti Antti Rusama

SEPPELEEN LASKU Klo 10.00 Tuomiokirkon sankarihaudoilla

MUISTOJUHLA Klo 18.00 Espoon Tuomiokirkossa
Puhe Kaupunkineuvos Timo Honkala

TUMMA ASU • TAMMILEHVÄ JA ISOT KUNNIAMERKIT

TERVETULOA!

KEVÄÄN 2024 TAPAHTUMIA

MAANANTAIESITELMÄT

klo 14.00, Tapiolan palvelukeskus, Länsituuli 1 A 3. krs.

- 12.2. Ilmavoimien esikuntapäällikkö, prikaatikenraali Timo Herranen: **Ruska ja kansainväliset harjoitukset**
- 19.2. Professori, fil.tri. Henrik Meinander: **Kevät 1944 Suomessa**
- 26.2. Puheenjohtaja Aaro Mäkelä, RUL: **Reserviläisenä NATO-Suomessa**
- 4.3. Toimitusjohtaja, KTM Matti Näsi: **Nuorisoväkivallan taustaa ja juurisyitä**
- 11.3. Intendentti Tryggve Gestrin, KAMU: **Espoon vanhat kartat**
- 13.3. **Talvisodan päättymisen 84-vuotismuistojuhla**
- 18.3. **Kevätkokous**
- 25.3. Kansanedustaja, lääket.tri. Mia Laiho: **SOTE – tilanne ja kehitys**
- 8.4. Johtaja, tekn.tri, Tuomas Rauhala, Fingrid Oyj: **Suomen sähköhuollon toimitusvarmuus kantaverkkoyhtiön näkökulmasta**
- 15.4. Professori emeritus Vesa Kanninen: **Taktiset ydinaseet**
- 22.4. Kannatusyhdistys, puheenjohtajat Teresia Volontinen ja Leo Eskola: **Espoon teatteri**
- 27.4. **Kansallinen veteraanipäivä**
- 29.4. **Kamarimusiikki -esitys**
- 6.5. **Kevätmatinea**
- 19.5. **Kaatuneiden muistopäivä, seppeleenlasku**

ESPOON SOTAVETERAANIT RY

Sosiaali jaosto

Espoon Sotaveteraanit ry:n tukimuodot 2024

Korvausanomukset: Espoon Sotaveteraanit ry, Ukonvaaja 4, 02130 Espoo.

Tukimuodot ja tukiin oikeutetut

Fysikaalinen avokuntoutus

Lääkärin läheteellä saadusta avokuntoutuksesta korvataan tunnuksen **RS, RP ja MR** omaaville sotaveteraaneille käytettävissä olevan määrärahan sallimissa rajoissa.

Taksikulujen osittainen korvaus

Tunnuksen omaavat veteraanit voivat saada välttämättömien taksikulujen osittaista korvausta kuittia vastaan. Korvausta voi saada esimerkiksi KELA-korvattavien matkojen omavastuuosuudesta.

Sairaalamaksukorvaukset

Sairaalamaksuja korvataan harkinnan mukaan bruttotulon ollessa enintään 1.500 €/kk.

Puoliso- ja puolisoleskijäsenet sekä omaishoitajat

12 kpl 50 €:n arvoisia maksusitoumuksia/vuosi. Niitä voi käyttää oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen esim. hierontoihin, fysikaalisiin hoitoihin, kampaamo- ja kosmetologipalveluihin, käsi- ja jalkahoitoihin sekä siivous- ja pesulapalveluihin.

Maksusitoumusten tilaukset

Kristiina Haukilahti puh. 050 470 5211, ma–to klo 9.00–14.00 tai espoon.sotaveteraanit@luukku.com

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, tunnuksen omaaville sotaveteraaneille 2024

Huomioithan, että näitä palveluja koskevia kysymyksiä ei hoideta yhdistyksen kautta!

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut, sotainvalidien avopalvelut ja rintamaveteraanien kuntoutuspalvelut ovat maksuttomia.

Rintamaveteraanien ja sotainvalidien palveluista maksuttomia ovat terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkärin vastaanotot ja suun terveydenhuolto. Näitä asiakasmaksuja ei peritä seuraavilta ryhmiltä: henkilöt, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus, veteraanitunnus tai todistus eräisiin miinanraivaustehtäviin osallistumisesta.

Espoon kaupunki tukee vuosittain espoolaisia veteraaneja korvaamalla seuraavia palveluja:

- Jalkahoitoa korvataan kuitteja vastaan enintään 6 kertaa vuodessa. Yhdestä Jalkahoitokerrasta korvataan korkeintaan 45 euroa
- Silmälaseista korvataan 100 euroa vuodessa
- Veteraanin omaishoitaja voi saada fysioterapiaa 5 kertaa vuodessa

Lisätietoja:

Seniори-info, Veteraanipalvelut, Karvasmäentie 6, 02740 ESPOO

Anne Heinonen p. 040 636 5989 puhelinpalvelu ma–pe klo 9.00–15.00

veteraanipalvelut@luvn.fi

Seniори-info, Karvasmäentie 6, 02740 ESPOO

puh.029 151 2270, puhelinpalvelu avoinna arkisin klo 9.00–15.00, seniори-info.ita@luvn.fi

Aurinkoisena itsenäisyyspäivänä Kirkkonummen jaoston sihteeri Hannele Kauhanen ja pj Kari Korpimaa laskevat Sotaveteraanien ja Sotainvalidien yhteisen seppeleen. Kuvat Kirkkonummen sanomat/Jussi Salo.

7.12.2023 oli lyhyt veteraaniasiainneuvottelukunnan lakkauttamiskokous. Sen jälkeen Kirkkonummen uusi kunnanjohtaja Virpi Sailas, oli kutsunut Kirkkonummen Sotaveteraanijaoston ja Kyrkslätt krigsveteraner edustajat lounaalle. Tilaisuus oli lämminhenkinen ja hän vakuutti, että veteraanien asiat ovat hänelle tärkeitä ja on mielellään käytettävissä. Kuvan henkilöt vasemmalta: Virpi Sailas, Veikko Vanhamäki, Sauli Råman, Hannele Kauhanen, Jan Wallenius, Henrik Nordell ja Kari Korpimaa. Kuva Gunnel Ekström.

Vänrikki Mielosen probleema

PÄHKINÖIDEN
RATKAISUA

Hyvät veteraanisisaret ja -veljet.
Osaatteko Te auttaa minua; Mistä
rakennuksesta on kyse. Kuvan takana
on vain merkintä ”*Taas takana yksi
pommitus yö*”

Vastaukset

Lähetä ratkaisusi tämän numeron
tehtäviin piiriin toimistoon 20.04.2024
mennessä, osoitteella Sotien 1939–1945
pääkaupunkiseudun perinneyhdistys,
Ratavartijankatu 2 A, 00520 Helsinki.
Arvomme oikein vastanneiden kesken
20 euron lahjakortit.

Voittajat

Onnetar poimi lehdessä 4/2023 olleiden
pähkinöiden osalta seuraavat onnelliset;
Sudokussa Ritva Hämäläinen (Helsinki)
ja Mielosen osalta Jarno Hirva (Espoo).
Kuva oli Kulosaaren ruotsalainen
yhteiskoulu, josta Kevyt Osasto 1 lähti
rintamalle kesällä 1941.

5		6		1			
	8		6				
2		4		9			
	1		8				
9		2		5		1	4
					7		2
				8		6	3
					4		5
				7		4	2

Muutoksia etuisuuksiin 2024

Rintamalisä

- Rintamalisä on 146,28 / kk.
- Rintamalisää korotetaan 1.5.2024 lukien **200 euroon** / kk. Rintamalisä on verotonta tuloa.

Ylimääräinen rintamalisä on 25–45 % siitä osasta kansaneläkettä, joka on suurempi kuin 106,88 € /kk. Ylimääräinen rintamalisä on verotonta tuloa.

Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä maksetaan eläkkeensaajalle, joka ei saa sen määrää pienentäviä eläkkeitä. Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä on

- yksin asuvalle 300,97 € / kk
- parisuhteessa olevalle 263,55 € / kk

Veteraanilisä kuuluu niille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää sekä korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea. Veteraanilisän määrä on **118,81 € / kk**. Se on verotonta, se ei pienennä eläkkeensaajan asumistukea ja se maksetaan myös laitoshoidossa olevalle veteraanille

Vuosiomavastuut lääkkeissä ja terveydenhuollossa 2024.

Vuonna 2024 lääkekaton vuosiomavastuu on **626,94 euroa**. Jos vuosiomavastuusi ylittyy, makset loppuvuoden ajan jokaisesta korvattavasta valmisteesta vain 2,50 euron omavastuun.

Terveydenhuollon asiakasmaksukatto vuonna 2024 on **762,00 euroa**

Mikromafia

Kalevankatu 42,00180 Helsinki
Puh. 010 8326 486 • www.mikromafia.fi

Pääkaupunkiseudun Hissikeskus Oy

HELSINGIN SEUDUN SOTAVETERAANI

Julkaisija: Sotien 1939-1945 pääkaupunkiseudun perinneyhdistys ry

• Vastaava toimittaja:

Rauno Loukkola, puh. 050 441 4703
toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

Kuolleet ja osoitteenmuutokset ilmoitetaan yhdistyksen toimistoon, puh 050 441 4703 tai toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

• Toimitus:

Ratavartijankatu 2 A, 00520 Helsinki

• Pankkiyhteys:

IBAN FI81 1238 3000 2272 37

• Ilmoitusmyynti:

Isto Valkeapää, puh. 044 722 5926
isto.valkeapaa@sotaveteraaniliitto.fi

• Taitto ja sivunvalmistus:

Studio Jussi Ronkainen
puh. 0400 600 713 • jussi.p.ronkainen@gmail.com

• Paino: Newprint Oy, Raisio

• Lehden ilmestyminen 2024

nro 2 viikko 21 (Aineisto 26.4.2024 mennessä)
nro 3 viikko 37 (Aineisto 23.8.2024 mennessä)
nro 4 viikko 47 (Aineisto 25.10.2024 mennessä)

ISSN 1237-3583 painettu • ISSN 2341-6955 verkkojulkaisu

16.-17.2.1944

Yli 400 viholliskonetta pommitti Helsinkiä.

Talvisota 12. joulukuuta 14. helmikuuta 1944
Pommituskeskittymä
Pommituskeskittymä

SA-Kuva

Helsingin pommituksessa toissayönä kuoli 38 ja haavoittui 232 henkilöä.

Helsingin pommitus oli
seivä terrorihyökkäys.

SA-Kuva